

BAZELE METODOLOGICE ALE CREĂRII SISTEMULUI NAȚIONAL DE PRESTARE A SERVICIILOR INFORMAȚIONALE ON REPUBLICA MOLDOVA

Pavel BUCEAȚCHI,
Ministru al Dezvoltării Informaționale al Republicii Moldova

SUMMARY

The system and synergetic analysis of the necessity and possibility to create the National System of Public Information Services in the Republic of Moldova is presented in the article. The basic characteristics of the system and the priority measures for project realization are given in the paper as well as the attempt from the system points of view to get the convictive replies to some questions generated by the evolution of the Republic of Moldova as the independent state is made.

Introducere

Articolul prezintă analiza sinergetică de sistem a oportunității și posibilității creării Sistemului național de prestare a serviciilor informaționale on Republica Moldova. Sont indicate caracteristicile de bază ale Sistemului și activitățile principale on vederea realizării proiectului. Este o oncercare de a obține răspunsuri sistemic argumentate pe marginea unor probleme, generate de evoluția Republicii Moldova ca stat independent.

Dispoziții fundamentale

S-au scurs 15 ani de independență a Republicii Moldova și putem afirma cu toată certitudinea că etapa «evoluției formei statale» este efectiv finalizată.

Ce ne așteaptă on viitor? Ce «cheie» s-ar potrivi pentru a asigura un dinamism pozitiv stabil on procesul dezvoltării țării?

Raționamentele, utilizate de autorul articolului, reies din experiența milenară a omenirii și sont raportate la aspectele creării și dezvoltării pe teritoriul Moldovei a realității informaționale ca cea mai promițătoare funcție specială on epoca globalizării ubicviste. Oncercond să onțeleagă rostul globalizării, mulți dintre noi se ontreabă: «On ce măsură sont bine venite ori nedorite procesele globalizării, inclusiv din punctul de vedere al intereselor noastre naționale?». On procesul analizei sistemice ajungem la ideea că, indiferent de calitatea lor,

toate procesele globalizării sunt obiective, deoarece rezultă dintr-o formulă, potrivit căreia administrarea planetei Terra trebuie să fie similară cu unitatea creației și administrării on marele cosmos – «Ce este sus, este și jos».

Autorii atrag atenția cititorilor asupra faptului că on treimea «informația – energia – materia», informația este primară, deoarece nici energia, nici materia nu există on afara informației. Sunt volume energo-informaționale («Forța rațiunii») și volume material-energo-informaționale (mecanica cuantică a demonstrat deja că experimentatorul influențează rezultatele experimentului).

On plus, prioritatea creării realității informaționale on țara noastră este confirmată și de ideologia teritoriilor informațional-globalizate. On corespundere cu acestea globalizarea nu cuprinde ontreg teritoriul planetei, dar numai sectoarele cu potențialul intelectual de producție necesar și infrastructura de producție și informațională de comunicații corespunzătoare lui. Deoarece nu avem pustiuri, localități mlăștinoase și masive montane neproductive, posibilitățile Moldovei de oncadrare on procesele globalizării sunt aproape absolute. Toate aceste considerente l-au determinat pe dl Vladimir Voronin, Președinte al Republicii Moldova, să declare on alocuțiunea sa la Prima Conferință Internațională «Tehnologii informaționale – 2001 (BIT+)» următoarele: «Analiza istorică demonstrează că teritoriul țării noastre a fost permanent obiectul unor litigii internaționale, generate de dorința de

a controla principalele căi terestre de migrare a populației și de transportare a mărfurilor. Viața confirmă că și on secolul nostru importanța geopolitică a Moldovei nu s-a anihilat și, on condițiile infrastructurii moderne, on primul rond, a celei informaționale, ea poate fi examinată on calitate de una din componentele substanțiale ale patrimoniului european cumulat. Moldova trebuie să devină membru al țărilor dezvoltate din punct de vedere tehnologic și economic on calitate de participant cu drepturi depline la procesul dezvoltării civilizației mondiale, păstrându-și independența politică, specificul național și tradițiile culturale, cu o societate civilă dezvoltată și un stat de drept. On baza celor spuse vom formula suprasarcina edificării societății informaționale on Moldova on calitate de formă conștientizată a ideii naționale... Moldova se află on pragul unei noi civilizații. La prima fază, potrivit tuturor semnalmentelor, vom accede ontr-o societate informațională postindustrială, on care urmează să fie modificate on modul cel mai radical nu numai condițiile muncii, ale traiului și existenței oamenilor, dar și multe reprezentări curente despre modul de viață, comodități și cultură, spațiu și timp. Va veni timpul să vedem un nou cer și un nou pământ...».

Astfel, credem, autorul a convins cititorii că dezvoltarea pozitivă a țării noastre, inclusiv realizarea strategiei de integrare europeană, sunt obiective corelate cu edificarea societății informaționale, on calitate de priorități de bază.

Care este rolul Sistemului național de prestare a serviciilor informaționale în Republica Moldova în procesul edificării informaționale pe plan național? Cu regret, spațiul unui articol nu ne permite să expunem detaliat rezultatele cercetărilor fiecareia dintre etapele informatizării țării noastre. Aceste etape sunt cinci, ultima va fi finalizată mai aproape de anul 2025. Recent, în anul 2005, a fost finalizată etapa a treia, care a durat un deceniu.

În rezultatul dezvoltării informaționale consecvente și active în Moldova, în baza corporativ-departamentală a actualului Minister al Dezvoltării Informaționale, a fost creată o rețea organizatorico-informațională integrată extinsă care, fiind adusă corespunzător la scara necesară, poate fi ușor raportată la alte obiecte ale informatizării (ontoi de toate, la ministere și departamente) și multiplicată pe întreg teritoriul Republicii Moldova și, în unele cazuri, peste hotarele ei.

Vorbind la figurat, în Moldova este creat un anumit «element unic» al dezvoltării informaționale, în baza căruia este posibil de a forma întreg spațiul informațional al țării. În calitate de bază intersistemică pentru o asemenea multiplicare poate servi Sistemul național de prestare a serviciilor informaționale publice. Autorii examinează acest Sistem ca un atare «organ creativ», în baza căruia trebuie create resursele informaționale integrate de stat, incluzând datele

digitale ale tuturor organelor puterii și administrării publice, precum și ale organizațiilor nonguvernamentale interesate și ale altor structuri. Bază primară a Sistemului va deveni rețeaua de centre informaționale de diferit nivel și destinație și «puncte de acces deschis» (definiția UNESCO) la serviciile și cunoștințele informaționale publice. Este preconizat de a realiza asigurarea administrativă a funcționării Sistemului în cadrul unei rețele informațional-tehnologice cu mai multe contururi închise, platforma de bază a căreia va asocia toți participanții edificării informaționale. Crearea și finanțarea inițială a Sistemului va fi realizată, în temei, din contul investițiilor naționale și străine și, parțial, din bugetul de stat.

Astfel, în rezultatul formării Sistemului, va fi creată platforma informațional-tehnologică a dezvoltării informaționale a țării. Și doar la etapa a cincea, spre anul 2025, potrivit calculelor, această bază poate deveni una informațional-analitică.

Modelul funcțional de bază al globalizării informaționale. Să elucidăm cîteva caracteristici de bază ale Sistemului. Din punct de vedere metodologic, sistemul național de prestare a serviciilor informaționale publice este examinat, pe de o parte, sub aspectul multiplicării experienței informatizării acumulate de Ministerul Dezvoltării Informaționale raportate la toate cele-

alte ministere, departamente, organe municipale de administrare publică și organizații interesate. Pe de altă parte, apare concomitent necesitatea de a crea o serie de organe administrative

centrale și de acordare a susținerii politice și informațional-tehnologice centralizate. Calculele demonstrează că metodologia Sistemului va fi bazată

pe rezultatele elaborărilor de cercetări științifice aplicative, metodice și de reglementare, realizate pe circa 1700 de direcții și teme concrete.

Din punct de vedere informațional, Sistemul este format din cadrul unui mediu omogen al resurselor informaționale

de stat, bazate pe metabaza națională de date. Asigurarea informațional-lingvistică va fi întemeiată pe un tezaur unic, un clasificator unic, lista unică de servicii informaționale și pachetul selectiv de produse-program generale.

Din punct de vedere organiza-

toric, Sistemul se va baza pe un număr de peste trei mii (3365) de centre care vor asigura, potrivit calculelor prealabile, circa douăsprezece mii de locuri

de «puncte ale accesului deschis la serviciile informaționale și cunoștințele publice», on număr de circa trei mii, este concepută ca temelia pentru businessul intelectual mic și mijlociu on Republica Moldova.

Material de construcție pentru platforma funcțională a Sistemului va deveni lista business-proceselor, pe care vor fi ontemeiate Regulamentul administrativ și Regulamentul administrativ-electronic al Republicii Moldova.

Din punct de vedere tehnologic,

Sistemul este conceput ca o parte componentă și inseparabilă al Sistemului informațional automatizat statal de administrare al Republicii Moldova. Matricea proiectelor presupune de a elabora și multiplica peste două sute de subsisteme funcționale de bază, numărul cărora on procesul decompoziției modelului proiectelor va spori de mai multe ori.

Din punctul de vedere al telecomunicațiilor, Sistemul va fi ontemeiat pe o rețea de telecomunicații

speciale create de Guvernul Republicii Moldova în cadrul unui proiect aparte.

Puncte de reper ale securității informaționale și protecției informației vor deveni tehnologiile «vitrinelor de date» și «semnăturii digitale electronice», la fel, realizarea principiului separării galvanice a rețelelor Intranet și Internet.

Din punct de vedere normativ-juridic, funcționarea Sistemului va fi asigurată de legislația informațională de tip complex, construită în baza modelului corespunzător de bază și derivatelor acestuia.

În corespundere cu legislația, statutul Sistemului poate fi conceput ca un Concern privat de stat.

Este preconizat de a abilita Ministerul Dezvoltării Informaționale cu administrarea procesului creării Sistemului. Activitatea MDI va fi susținută în Guvern de o subdiviziune specială a Aparatului Guvernului, iar în Parlament – de Comisia pentru informatizare, creată special în acest scop. În plus, în procesul creării Sistemului este bine venit de a utiliza experiența internațională în vederea acumulării resurselor, precum și practica de aprobare cu mai multe contururi în procesul realizării proiectelor de importanță națională.

Finanțarea proiectului în cadrul programului național este realizată din contul investițiilor naționale (acțiunile «populare») și celor străine. Potrivit calculelor, la etapa incipientă a creării sistemului vor fi necesare investiții în valoare de 50,5 milioane euro. Rent-

abilitatea preconizată la finele anului al treilea al funcționării normale a Sistemului va constitui 5-7 % și în continuare va spori până la 40%.

Crearea Sistemului va necesita, de asemenea, un efectiv de top-manageri, activând pe diferite direcții. Se impune implementarea sistemului de pregătire și reciclare a funcționarilor de stat și municipali în conformitate cu standardele europene de utilizare a tehnicii de calcul, crearea pe lângă centrele informaționale și «punctele accesului deschis» ale punctelor de asistență în vederea accesării serviciilor informaționale pe portalul central guvernamental și pe alte portaluri, Call-centre și bănci de cunoștințe.

Astfel, analiza demonstrează, că în cadrul Sistemului național de prestare a serviciilor informaționale publice (până anul 2016) pot fi create bazele societății informaționale a Republicii Moldova.

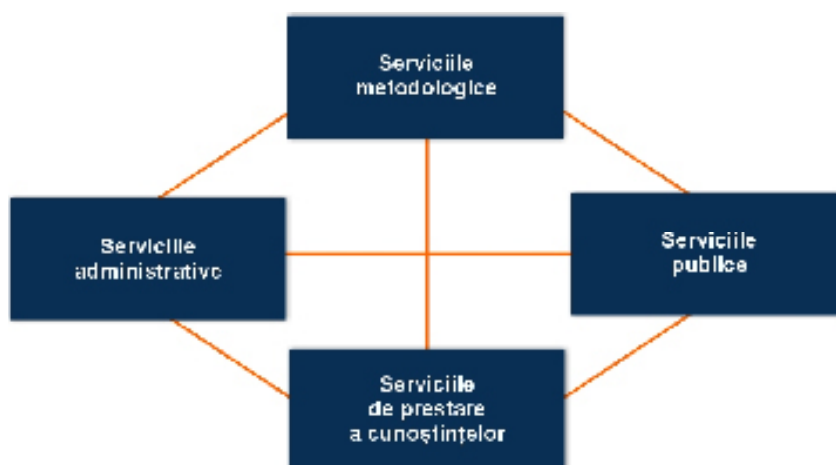
Înainte de a trece la expunerea activităților concrete în vederea realizării proiectelor de creare a Sistemului, este cazul să examinăm coteva dispoziții teoretice.

În opinia noastră, este oportun să renunțăm la conceperea generalizată a Sistemului, în cadrul căruia operăm cu noțiuni extralimitrofe și extratemporale «realitate», «spațiu» și altele, pentru a ne consacra eforturile unui proiect regional de elaborare a unui sistem concret (pentru care vor fi stabilite hotarele, elementele constitutive, legăturile, scopurile și sarcinile dezvoltării, precum și întreaga totali-

tate de business-funcții), reprezentat prin modele și arhitecturi funcționale, organizatorice, informaționale, factoriale, tehnologice.

Cu regret, formatul unui articol nu

ne permite elucidarea pe deplin a «arborelui» decompoziției și determinarea locului Sistemului național de prestare

a serviciilor informaționale publice. Cu toate acestea, este cazul să privim mai atent următoarele continuități:

(1) Modelul funcțional de bază al societății informaționale conține un cluster de sine stătător, denumit “tehnologiile societății informaționale”, acestea constituind, indiscutabil, caracteristici calitative ale unei formații social-economice postindustriale noi. On lista «tehnologiilor» societății informaționale includem și «Guvernul electronic».

(2) Modelul funcțional de bază al sistemului «Guvernul electronic al

Republicii Moldova» on calitate de «gene-rator al dezvoltării» conține blocul «Sistemul de prestare a serviciilor informaționale și cunoștințelor publice», modelul căruia este prezentat on figură.

(3) Sistemul național de prestare a serviciilor informaționale publice este co-subordonat ontregului Sistem de prestare a serviciilor informaționale și cunoștințelor și asigură relații reciproce informaționale de diferit conținut și calitate ontre organele de stat și municipale ale puterii și administrării publice, ontre populație și business. Accesul liber

la servicii de acest gen este o condiție obligatorie pentru a spori eficiența funcționării organelor de administrare, stabilitatea social-economică, pentru

creșterea cotei TIC on PIB al țării. On plus, se prevede posibilitatea dezvoltării informaționale a țării din contul unei părți a venitului, obținut on procesul exploatării acestui Sistem.

Propuneri

